

ประวัติบ้านจันทองสามหมู่ ๖-๘-๙

ประวัติหมู่บ้านที่ได้บันทึกไว้จากผู้รู้ได้เห็น ซึ่งมีอยู่หลายกลุ่มที่ได้จากการสัมภาษณ์คนแก่ยุคบุกเบิกหมู่บ้านพอสรุปได้ดังนี้ (พระครูรัตนธรรมานุรักษ์ บันทึกและสัมภาษณ์)

เมื่อปี พ. ศ. ๒๕๖๐ กลุ่มที่ ๑ ได้มีนายผดุงเทียมสะอาดพร้อมครอบครัวได้อพยพมาจากบ้านกุดหวาย (รัตนบุรี) สมัยนั้นขึ้นกับเมืองนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ในปัจจุบันมาตั้งบ้านอยู่ที่ริมกุดชาศิริ ด้านทิศตะวันออกของวัดป่าบ้านจันทองในปัจจุบัน ซึ่งห่างจากหมู่บ้านปัจจุบันประมาณ ๔๐๐ เมตร

และอีกครอบครัวหนึ่งคือนายเสาร์นางผิงที่อพยพมาจาก บ้านสี่เหลี่ยม ตำบลไผ่ ในปัจจุบัน เข้ามาตั้งบ้านครั้งแรกอยู่ห่างจากนายเสาร์ประมาณ ๕๐๐ เมตร อยู่ทิศตะวันตกหนองจันทองจันทองนี้เมื่อตั้งหมู่บ้านใหม่ มีความลึกของน้ำในหนองประมาณ ๖ คอกผู้ใหญ่ อยู่ด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน สองครอบครัวนี้เป็นพรานล่าเนื้อชายและแลกลิงของเข่น ข้าวเปลือกเป็นต้น

กลุ่มที่ ๒ มีกลุ่มคนหลายครอบครัวมี นายสังข์ กมล เป็นหัวหน้า, กลุ่มญาตินายลา, นายแสง, นายนิล กมล กลุ่มญาตินายพิมพ์, นายปาน, นายเจ็ย, นายจ้อย พรบุญ, นายพวง, นายสิงห์ ถิ่นทัพไทย, นายชม พหูสูต กลุ่มนี้มาจากบ้านหนองฮี อำเภอพนมไพร และบ้านหนองบัว บ้านแห่ อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด (เรียกว่า คุ่มหนองฮี)

กลุ่มที่ ๓ ซึ่งมีนายถาน ผิวจันทร์, นายหุ่ย ทองสุด, นายสาน ตาแสง เป็นต้น อพยพมาจากบ้านซีกลิ้ง อ.ราชสีไศล และอำเภออื่น ๆ จ.ศรีสะเกษ

กลุ่มที่ ๔ มีกลุ่มของนายแก้ว แสงภักดี และนายดำ คำผาง เป็นหัวหน้าอพยพมาจาก บ้านดง อำเภอฟ้าหยาด จังหวัดยโสธร ต่อมาเมื่อคนอพยพเข้ามาอยู่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ บางครอบครัวไปอยู่ใกล้กับนายผดุง ในหมู่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่ง ชาวบ้านเรียกว่า “บ้านน้อย” ต่อมาเกิดน้ำท่วมที่ตั้งบ้านเรือน จึงพากันย้ายมาอยู่ใกล้นายเสาร์ซึ่งเป็นที่สูงกว่า และในปีนั้นก็ได้มีเพื่อนบ้านอพยพเข้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละครอบครัวเรือน ได้พากันเรียกกลุ่มของตนเองเป็นคุ่ม เช่น “เป็นคุ่มหนองฮี, คุ่มหนองบัว, คุ่มบ้านคง เป็นต้นบ้าง และผู้นำในหมู่บ้านขณะนั้นคือ นายสังข์ กมล ได้นัดประชุมหัวหน้าคุ่มต่างๆเรื่องควรจะต้องตั้งชื่อหมู่บ้านของเราอย่างดี และในที่ประชุมได้ข้อสรุปว่าควรตั้งชื่อบ้านว่า “บ้านจันทอง” ด้วยตั้งตามลักษณะสิ่งแวดล้อมคือในที่ใกล้หมู่บ้านนี้มีต้นจันทองขึ้นโดยรอบๆ หมู่บ้านเป็นจำนวนมาก (ภาคกลางเรียกต้นทองกวาว) มีลักษณะของต้นสูงใหญ่ออกดอกสีแดง หรือมีบางต้นดอกสีเหลือง ลักษณะดอกคล้ายดอกแค ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม หรือต้นเดือนเมษายน และชาวบ้านยังนิยมเรียกชื่อเพิ่มว่า “บ้านจันทองใจ” หรือต้นแพ็ก ก็เรียก เพราะมีต้นจันทองขึ้นรอบๆหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก เช่นกัน ต้นจันทองเป็นต้นไม้ตระกูลไม้ การเรียกชื่อส่วนใหญ่ชาวบ้านนิยมเรียกว่าบ้านจันทอง ส่วนคนถิ่นอื่นนิยมเรียกว่า “จันทองใจ” เพื่อให้ชื่อต่างกับบ้าน “จันทอง-เตย” ซึ่งอยู่พื้นที่ใกล้เคียงกัน

บทสัมภาษณ์พ่อใหญ่ทัศน ผิวจันทร์ เพิ่มเติม ท่านบอกว่าบิดามารดาอพยพมาจาก บ้านซีกลิ้ง อ.ราชสีไศล จ.ศรีสะเกษ เมื่อท่านอายุได้ ๘ ปี นายผดุง ซึ่งมีอาชีพเป็นพรานล่าเนื้อชายมาตั้งบ้านเรือนอยู่ บ้านน้อย (ใกล้ศาลปู่ตาปัจจุบัน) ประมาณ ๗ หลังคาเรือน กลุ่มนี้ส่วนมากจะอพยพมาจากบ้านกระโดนคือ อ.ศรีขรภูมิ

ต่อมากลุ่มนี้ได้ย้ายบ้านกลับไปอำเภอศรีธรรมภูมิ ในกลุ่มนี้ เป็นญาติของแม่ใหญ่ยืน พ่อหนู พรบุญ ช่วงนั้นมีพ่อจ๋า บ้าน และแม่ผิง เป็นผู้นำหน้าที่พ่อจ๋าของชาวบ้าน

การมาอยู่ช่วงแรกๆ ชาวบ้านพากันทำนาทามและเลี้ยงสัตว์เพื่อการเกษตรเป็นหลัก อยู่ด้านทิศเหนือของหมู่บ้าน เพราะเป็นที่ลุ่มและมีกุด มีหนองน้ำเยอะ และต้นไผ่ป่าเป็นจำนวนมาก เพื่อง่ายในการขยายพื้นที่การทำนา ชาวบ้านก็จะเลือกทำเลที่มีป่าไผ่หนาแน่น แล้วจุดไฟเพื่อจะได้ที่โล่งในการทำไร่นา ต่อมากันอพยพมามากขึ้นที่ทำนาไม่พอ จึงมาจับจองที่ดินด้านทิศใต้ของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทำเลทุ่งหญ้าและป่าไม้ มีต้นไม้ขึ้นปะปราย

อีกสถานที่ควรกล่าวถึงคือ ด้านทิศตะวันออกหมู่บ้านงาน ตอนนั้นมีการสร้างวัดขึ้นแล้วบริเวณนี้มีป่าเพ็กหรือป่าโจดอยู่เป็นจำนวนมาก และ ณ ที่นี้ มีเสือโคร่งอยู่หลายตัวอาศัยอยู่แถวป่าดอนน้อย และป่าดอนใหญ่ จนถึงบริเวณหนองของแมว คือทิศเหนือสถานีอนามัยปัจจุบัน เสือกลุ่มนี้มาอยู่แถวนี้ก็เพราะบริเวณทุ่งหญ้าด้านทิศใต้หมู่บ้าน มีกวาง มีแก้งและมีสุนัขจิ้งจอกเป็นจำนวนมาก เสือตัวนี้เคยกัดคนเลี้ยงวัว ซึ่งเป็นลูกชายพ่อใหญ่จ๋าของหมู่บ้าน แต่คนสู้เสือเลยหนีไปได้และได้รับแค่บาดเจ็บ

ความเป็นมาของเสาหลักบ้าน ที่ตรงกลางหมู่บ้านงาน มีฟ้าผ่าลงมาที่ต้นไผ่บ้าน เกิดไฟไหม้ ชาวบ้านช่วยกันดับไฟได้ทัน แล้วผู้นำชาวบ้านได้ปรึกษากัน จากนั้นได้เชิญหมอ ครูทอง ทีภูงา (หมอปราบผี) มาเป็นหมอพรหมณ์ทำพิธีตั้งเสาหลักบ้าน (เสาทำจากไม้จิกต้นใหญ่)

หนองงาน ในอดีต เมื่อครั้งตั้งหมู่บ้านช่วงแรกๆหนองงานมีน้ำมากและลึกประมาณ ๒ เมตรครึ่ง บริเวณรอบ ๆ หนองงานจะมีต้นจางขึ้นเป็นจำนวนมาก และบริเวณด้านทิศตะวันออกหมู่บ้าน

เรื่องจระเข้กุดใหญ่ จระเข้ (แฆ) จะขึ้นมาอนอ้าปาก ตากแดดอยู่บนขอนไม้บ้าง ริมฝั่งน้ำบ้าง แถวบริเวณ ท่าหนองกะเหลียง ท่ามือปิ่น ท่าปากจับหมา เป็นต้น พวกเด็กๆก็จะพากันเอา หมากลุ่มพุก มาปาใส่ปากจระเข้เล่นเป็นประจำ แหล่งน้ำแห่งนี้มีเจ้าพ่อจระเข้ ชาวบ้านเรียกว่า **“บักหน้าต่าง ทางดอก”** เป็นจระเข้ตัวใหญ่มาก เมื่อต้องการให้ปรากฏตัวก็จับหมามาบิตหูให้ร้อง เจ้าหน้าต่างทางดอกก็จะขึ้นมาปรากฏตัวเห็น แต่จระเข้ที่กุดใหญ่นี้ไม่ดุและไม่มีการประวัติว่าจระเข้กัดคน

ประวัติ **“ท่ามือกิ้น”** มีพ่อค้ามาจากจังหวัดร้อยเอ็ด มาหาซื้อวัวแต่ไม่ได้ ก็พากันเดินทางกลับบ้าน พอเดินทางมาถึงบริเวณท่าน้ำ ซึ่งมีต้นหว้าใหญ่ริมกุดใหญ่และมีบ่อน้ำตื้นที่นั่นด้วย ก็พากันพักเหนื่อย ขณะนั้นก็มิโจรจำนวน ๓ คนคอยติดตามอยู่ห่าง ๆ พ่อค้าได้โอกาสก็แสดงบทบาทโจรโดยให้เอาเงินที่จะมาซื้อวัวมาให้โจรทั้งหมด ขณะนั้นพ่อค้าว้ายยังอยู่ในอาการตื่นตกใจ จึงพากันขัดขืนไม่ทำตามคำสั่งโจร และได้ต่อสู้กัน โดยโจรมีอาวุธคือมีดโต้ด้ามยาว เมื่อเห็นพ่อค้าวัวต่อสู้ โจรจึงเอามีดฟันลงไปศีรษะพ่อค้า พ่อค้าก็เอามือรับคมมีด นิ้วมือพ่อค้าถูกคมมีดตึงฉับ นิ้วมือจึงพร้อมใจกันร่วงลงที่ตรงนั้น ขณะนั้นพวกพ่อค้าได้ต่อสู้กับโจรและได้หลบหนีคมมีด ได้วิ่งกลับเข้ามายังหมู่บ้านงาน เมื่อชาวบ้านทราบข่าวก็พากันไปช่วยไล่โจร แต่พวกโจรได้หนีไปเสียแล้วจึงพากันพักดื่มน้ำที่นั่น แล้วได้เห็นนิ้วมือของพ่อค้าวัวหลายนิ้วตกอยู่ที่พื้นดิน ณ ที่นั่นจึงถูกเรียกว่า **“ท่ามือกิ้น”** มาจนถึงปัจจุบัน

รายชื่อของแกนนำหัวหน้าคุ้มต่าง ๆ มีรายนามดังต่อไปนี้

- คุณพ่อปาน พรบุญ มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ

- คุณพ่อจ้อย แม่เหล็ก พรบุญ มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- นายถาน ผิวจันทร์ มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- นายหุย ทองสุด มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- นายสาน ตาแสง มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ.
- คุณพ่อแทน สุโพธิ์ มาจากบ้านมะหลี อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- คุณพ่อเอก พรบุญ มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- คุณพ่อเบื้อย ตาแสง มาจากบ้านซีกลิ้ง อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
- คุณพ่อแก้ว แสงภักดิ์ มาจากบ้านดง อำเภอพ่าหยาต จังหวัดยโสธร
- คุณพ่อเนียม ธิจำปา มาจากบ้านหนองบัว จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อเจ็บบ เนื่องนันท์, คุณแม่เถิก นันทสุนีย์
- คุณพ่อสังข์ กมล (ได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านจวนคนแรก)
- คุณพ่อเพชร แสงภักดิ์, คุณพ่อแข่ง, คุณแม่แก้ว แก่นจันทร์
- คุณพ่อใหญ่ คุณแม่ตาดำ บุญด้วง
- คุณพ่อน้อย คำฝาง, คุณพ่อตุ้ ปราบหนองบัว
- คุณพ่อด้วง พ่อใหญ่โจด ราชธรรมมา
- คุณพ่อบุญมี ประสานทอง
- คุณพ่อชา สองวงศ์, คุณพ่อทำ อาสาศึก
- คุณพ่อใหญ่แผงม้า สงคราม
- คุณพ่อสุด วิเศษวงษา
- คุณพ่อสังข์ สมอาษา
- คุณพ่อพุทธ นาเมืองรักษ์
- คุณพ่อดำ-ต่าง คำฝาง
- คุณพ่อหน่วย โสมโมรา มาจากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อใหญ่เหล่า ชื่นศรี มาจากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อชม พหุสูตร มาจากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อนนท์ กมลเลิศมา จากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อช่าง ถิ่นทัพไทย (ผู้นำคณะ สร้างเกวียนใหญ่) มาจากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด.
- คุณพ่อชาติ แผลงฤทธิ์ มาจากบ้านหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด
- คุณพ่อบัว แม่แพงศรี เหล็กศรี
- คุณพ่อใหญ่สีดาแดง วิเศษวงษา
- คุณแม่แปง ปราบหนองบัว มาจากบ้านแห่
- คุณพ่อโก้ เมืองนนท์
- คุณพ่ออ่อน จันทราช
- คุณพ่อหู่ สุขจันทร์ดี
- คุณพ่อนวน จ้อยสระคู
- คุณพ่อเซียงลุน จ้อยสระคู
- คุณพ่อเซียงโหล่ ทองสุด
- คุณพ่อทา ธิจำปา คุณพ่อสิงห์ ชันโมลี

ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านจวนตั้งแต่ตั้งหมู่บ้าน-ปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๖

นายสังข์ กมล หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลไผ่)

นายเกตุ โสมโมรา หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลไผ่)

นายดี โสมโมรา หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลไผ่)

นายสอน ชันโมรี หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลไผ่)

นายเคน ประสานทอง หมู่ ๖ เป็น ๓ สมัย (ขึ้นตำบลหนองบัวทอง)

นายลุน ราชธรรมมา หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลหนองบัวทอง)

นายทองจันทร์ มะหะหมัด หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลหนองบัวทอง)

นายเฉลิม โสมโมรา หมู่ ๖ (ขึ้นตำบลทับใหญ่)

นายทองจันทร์ มะหะหมัด หมู่ ๖ สมัยที่ ๒

นายกรุง น้ามนต์ดี หมู่ ๖

นางมาลีนา วิเศษวงษา หมู่ ๖ (คนปัจจุบัน2561)

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๘

นายเพิ่ม ทีงาหมู่ หมู่๑๔ (ขึ้นตำบลหนองบัวทอง)

นายบัวลี ชันโมรี หมู่ ๘ (ขึ้นตำบลทับใหญ่)

นายสมศักดิ์ ถิ่นทัพไทย หมู่ ๘ (ขึ้นตำบลทับใหญ่)

นางจันดี จัยสระคู หมู่ ๘ (กำนันหญิงคนแรก ๒๕ ก. พ ๒๕๕๙) (ขึ้นตำบลทับใหญ่)

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๙

นายพรม ถิ่นทัพไทย หมู่ ๙ (หมู่ ๑๔ ขึ้นตำบลหนองบัวทอง)

นายพรมมา ถิ่นทัพไทย หมู่ ๙ (ขึ้นตำบลทับใหญ่)

นายบุญสิน ทีงา หมู่ ๙ (อดีตกำนันตำบลทับใหญ่)

นายจอม เพรศพริ้ง หมู่ ๙ (คนปัจจุบัน 2556)